

VNÍMÁNÍ PROJEKTU „JAK EFEKTIVNĚ VYUČOVAT PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A SOUČASNĚ ROZVÍJET ČTENÁŘSTVÍ – VÝVOJ SDRUŽENÝCH PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE PRO UČITELE ZÁKLADNÍCH ŠKOL“ ŠESTI ZAPOJENÝMI ŠKOLAMI PO PRVNÍM ROCE JEHO FUNGOVÁNÍ

Aktivita projektu započaly 1. května 2010, aktivní spolupráce s učiteli šesti partnerských škol (Základní škola a mateřská škola Dobronín; Základní škola Dr. Malíka Chrudim; Základní škola, mateřská škola a základní umělecká škola Jesenice; Základní škola T. G. Masaryka Poděbrady; Základní škola Lesní Liberec, Základní škola Vrané nad Vltavou) se rozeběhla v září roku 2010. Na každé partnerské škole funguje čtyřčlenný tým učitelů, který spolupracuje se členy pěti neziskových organizací. Každá z nich se několik let zabývá jedním z průřezových témat a čtenářstvím. Jedná se o: Projekt Odyssea – Osobnostní a sociální výchova, Gemini o. s. – Výchova demokratického občana, Člověk v tísní o. p. s. (program Varianty) – Multikulturní výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Sdružení TEREZA – Environmentální výchova a o. s. Kritické myšlení – Mediální výchova a Čtenářství. Během projektu všechny organizace a školy intenzivně kooperují navzájem, neboť jedním z cílů projektu je najít spojnice mezi jednotlivými průřezovými tématy, propojit je mezi sebou i se čtenářstvím a usnadnit a zefektivnit jejich výuku.

V červnu roku 2011 jsme požádali členy čtyřčlenných školních týmů a ředitele partnerských škol, aby se vyjádřili k tomu, jak vnímají projekt.

Celkem bylo osloveno 29 lidí (6 ředitelů a 23 učitelů). Všichni odpovídali na otázky:

1. Co projekt přináší vaší škole?
2. Co se vám v projektu nelíbí?
3. Volné vzkazy

Nejprve uvádíme shrnutí informací ze všech šesti škol. Níže jsou pak uvedeny údaje z jednotlivých škol.

SHRNUTÍ INFORMACÍ ZE VŠECH ŠKOL

Co projekt přináší vaší škole?

Zde je nejčastěji uváděn nový způsob přemýšlení o průřezových tématech a čtenářství (dále PTAČ). Jde především o porozumění tomu, že tato témata mají své konkrétní obsahy (cíle). Teprve ve chvíli, kdy je ve výuce pracováno s těmito konkrétními cíli, můžeme hovořit o práci s PTAČ. Dále jsou zde uvedeny exkurze, během kterých se navštívili učitelé partnerských škol ve výuce. Kromě návštěv výuky tu byl prostor pro sdílení know-how školy v oblasti práce s PTAČ i pro neformální popovídání si s kolegy. Konkrétní přínos učitelé spatřují v kurzech a seminářích, které na školách proběhly. Tyto semináře vždy vycházely z individuálních požadavků jednotlivých škol a vedli je členové výše jmenovaných neziskových organizací. Pětina dotazovaných uvedla, že uvítala tvorbu učebních jednotek, které jsou během projektu testovány na žácích. Jedná se o přípravy na výuku, obsahující popis stavby hodiny, materiály k výuce (pracovní listy), nápady pro vedení reflexe a hodnocení.

Přemýšlení o průřezových tématech a čtenářství a jejich cílech ve výuce (uvedeno 11x)

- Postupně se učíme pracovat s cíli. Víme, že není vždy možné připravit si výuku do všech detailů, ale můžeme si alespoň cestou do hodiny říct – co budu od žáků chtít, čeho chci dosáhnout.
- Dřív jsem si myslel, že stačí pracovat ve výuce s filmem, a tím už dělám mediální výchovu. Teď vím, že MV se tam objeví, pokud učím žáky rozpoznat, když s nimi někdo ve filmu manipuluje.
- „Učitelé se zaměřují na vzdělávací obsah, dříve se psalo, že hodina musí mít výchovně-vzdělávací cíle – to znamenalo politiku, dnes jde o vzbuzování otázek, aby děti vnímaly samy sebe, aby vnímaly, co je a co není jejich názor, aby vnímaly, co potřebují. My dospěli na to nejsme připraveni, ale je to náš úkol. Projekt nám pomohl uvědomit si, že nemůžeme jako učitelé sledovat v jedné hodině moc cílů – snažíme se teď udělat dobře např. jen cíl oborový a cíl z PT.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Budou nové DOVy (Doporučené očekávané výstupy jednotlivých průřezových témat), které se budou muset zpracovat – tým na tom chce pracovat, máme možnost získat podporu.
- Učitelé už sami vidí, že v jejich výuce PT není – teď jde o to, jak by to mohlo být.
- Spousta učitelů neví, co se po nich v DOVech i v tématech PT v RVP chce. Nevědí, jak realizovat výuku, hodinu. Ukázka (např. Buňka) by mohla být zajímavá pro všechny učitele.
- Díky projektu vnímáme PT komplexněji, už víme, co znamenají jednotlivé zkratky a známe některé způsoby pojetí PT.
- Upozornil na problematiku PTAČ jako na téma, kterým je dobré se zabývat.
- Mám pocit, že za ten rok jsem začala vnímat zejména PT mnohem komplexněji.
- Zjistili jsme, že se nedá věnovat najednou všem tématům, na které je projekt zaměřen. Postupem času jsme se nejvíce zaměřili na téma rozvoje čtenářské gramotnosti a osobnostně sociální témata. V těchto dvou oblastech jsme udělali díky projektu největší posun: zmapovali jsme, které dovednosti ze čtenářského kontinua se nejvíce objevují v hodinách zaměřených na čtenářství, na rozvoj jakých dovedností se učitelé zaměřují. Vybrali jsme si ty (podle nás) nejzásadnější a zaměřujeme se na ně napříč předměty. V každém ročníku na jiné – vzniká tak školní linka dovedností vedoucích ke čtenářské gramotnosti.
- Posun ve čtenářství – jeho pochopení.

Exkurze (uvedeno 8x)

- Exkurze – máme možnost podívat se do jiných škol, vnímat jejich klima, obohatit se zkušenosti jiných, například noc s Andersenem v ZŠ T.G.M. Poděbrady.
- Rozhodně exkurze. Nikdy jsme tak velkou exkurzi nedělali, mohli jsme se poučit v ostatních školách. Návštěvy ve třídách nejsou pro naše učitele problém, je to obohacující. Exkurze vedou učitele kupředu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Jsem spokojen, učitelé s tím neměli problém, nikoho jsem nenutil, aby se exkurze zúčastnil, bylo to na dohodu. Učitelé teď více mluví o hodinách, pouštějí si lidi do hodin, to by před pěti, sedmi lety nebylo možné. Škola je schopna chystat exkurze.
- Přínosné byly exkurze – navštívení jiné školy a rozhovor s učiteli je velmi inspirativní (někteří kolegové nám to záviděli, jeli by také).
- Ostatní učitelé říkají, že by jeli také se podívat do jiné školy na cizího učitele, jak učí, zvláště přímo na hodinu.
- Velmi mě oslovila možnost navštívit ostatní školy.
- Návštěvy na školách zapojených v projektu poskytují inspiraci, zejména pak v oblasti začleňování průřezových témat do ŠVP a do výuky samotné.

Konkrétní semináře pořádané ve škole (uvedeno 7x)

- Dobré semináře s Katkou Šafránkovou (v projektu má na starosti problematiku čtenářství), nadchlo i kolegyně. Nápady udělat setkání s rodiči.
- Líbily se nám semináře organizované zástupci projektu – Kritické myšlení, Koučování (Odyssea).
- Hodně přínosná je spolupráce s J. Švecem. Připravil pro nás a vedl semináře na téma Stanovování cílů ve vyučovacích jednotkách, v seminářích STOD, náplně třídnických hodin, konzultace k vyučovacím jednotkám.
- Díky seminářům s Hankou Košťálovou jsme objevili nebo oprášili principy čtenářských dílen a ty se začaly objevovat jako součást školní výuky.
- Díky Katce Šafránkové jsme získali inspirace pro práci s knihami ve třídách – např. vznikly třídní knihovničky, díky dotaci Peníze školám jsme je vybavili a dnes mají děti na 1. i 2. stupni kolem sebe dostupnou „hromadu“ knížek...
- Také jsme díky Katce Šafránkové uskutečnili besedu o cestě ke čtenářství pro rodičovskou veřejnost, která se setkala se slušným ohlasem.
- V tématech osobnostně sociálních jsme uskutečnili vzdělávání/trénink „Dávání neohrožující zpětné vazby“, to bylo pro nás v tu dobu aktuální téma. Rádi bychom pokračovali tématem „Jak se vyhnout manipulaci“. Takto vstupuje projekt i do oblasti tvorby dobrého školního klimatu a kultivace profesních vztahů.

Využití něčeho nového ve výuce či v práci školy (uvedeno 6x)

- Použití metod z kritického myšlení ze seminářů a společných výjezdů.
- Inspirace modelem učení E-U-R, modelování, metody, postupy, práce s dětmi
- Často zapomínáme na reflexi – na to nejdůležitější – PT se ve výuce objevuje prostřednictvím reflexe.
- Vede k přemýšlení o tom, jak nejlépe realizovat PT a také ukazuje mnoho možných přístupů, jak PT chápat.
- Začal fungovat školní parlament na 1. stupni.
- Teprve teď víme, kam chceme jít, uvědomili jsme si, co PTaČ obnáší, začali jsme společně plánovat, jak PTaČ dostat do výuky systémově.

Tvorba učebních jednotek (uvedeno 5x)

- Tvorba učebních jednotek – donutilo nás to ponořit se a propracovat je.
- Učitelé mají pocit, že v UJ mají cíle z oblasti PTaČ, připravují výuku s nejlepším vědomím a svědomím, podle komentářů vedoucích metodiků poznali, že se jim nedaří PT do výuky dostat a byli z toho zklamaní. Proto vítáme možnost sejít se na pracovní schůzce s vedoucími metodiky. Učitel na ní vznesl návrh, popíše, jaký má nápad (ještě než začne připravovat finální verzi), promluví si o tom, prodiskutují s metodiky, jestli má správně cíle, metodik může něco dohledat, něco připravit.
- Paní učitelka oceňuje úpravy metodiků k její hodině o mediální výchově – je to pro ni cenné, ale lepší než posílat komentáře k hotovým hodinám by bylo promluvit si o tom před tím.
- Je potřeba si zažít proces tvorby UJ, učitel je pak více uvědomělý – ví, co chce dokázat. Pokud si to učitel není schopen zformulovat, těžko to pochopí žáci.
- Velkým přínosem je pro mě spolupráce s metodiky projektu při tvorbě učebních jednotek, zejména „pilování“ jejich struktury (cílování, hodnocení...).

Sdílení metod učení a zkušeností s učiteli z jiných škol (uvedeno 5x)

- Možnost spolupráce s jinými školami, podporu jiných organizací.
- Informace o tom, jak některé věci dělat lépe. Setkávání se s novými lidmi, kteří se zajímají o danou problematiku.
- Možnost vzájemné výměny zkušeností s pedagogy škol, jejichž vzdělávací programy a strategie jsou příbuzné.
- Dobré je sdílení metod mezi učiteli, měli jsme představu, že se zapojí více lidí.
- Na 1. stupni učitelé chodí na sdílení, diskutují o tom, jak by mohly použít metody a principy práce.

Podpora vedoucích metodiků jednotlivých průřezových témat a čtenářství (uvedeno 3x)

- Podpora vedoucího metodika – jedna z mála možností, kdy mojí hodinu vidí někdo jiný. Podnětné a spoustu z toho použiji, někdy se zhrozím komentářů.
- Je metodickou podporou, fórem sdílení zkušeností, vědomím, jak jinde řeší tyto otázky.
- Zejména možnost čerpat expertní informace, zkušenosti, materiály atd..... od všech zúčastněných organizací, které jsou do projektu zapojeny a které představují u nás špičky v jednotlivých (průřezových) tématech. Umožňuje nám to naplňovat důležitou podmínku pro rozvoj školy – že musí být napojena na lídry v oboru a pít přímo ze studánky

Změny v ŠVP (uvedeno 2x)

- Přínosné z hlediska ŠVP pro 1. stupeň – shoda na tom, že je potřeba ho předělat. Možnost soustředit se na to během podzimních prázdnin a v jiných studijních volnech.
- Máme analýzu ŠVP, to by nám nikdo jiný neudělal! Máme na čem stavět.

Finanční ohodnocení za vykonanou práci

- Možnost přivýdělku.
- Nezanedbatelná byla finanční podpora ze strany projektu: paušální odměna pro metodický tým; pro učitele, kteří se zapojili do přípravy a realizace návštěvního dne ve škole; prostředky na zorganizování návštěvního dne (jinak bychom je čerpali na úkor jiných aktivit školy). Velkorysé jsou prostředky na tvorbu učebních jednotek.

Co se vám v projektu nelíbí?

Zde je nejčastěji uváděna zatěžující administrativa projektu. Na druhém místě jsou problémy s šířením projektu na celou školu. Prakticky jde o zapojení dalších učitelů, mimo členy školního metodického týmu.

Administrativa projektu (uvedeno 7x)

- Bylo těžké sledovat UJ při exkurzích a vyplňovat zároveň složitý dotazník. Dotazníky byly ale zjednodušeny.
- Vadí nám tabulky učebních jednotek
- Náročná je administrativa – raději bychom měli přesné instrukce, co a jak dělat, abychom to nemuseli několikrát předělávat.
- Problém tabulek (chápeme jejich smysl, ale je to náročné a odrazující).
- Administrace – množství dokumentů, které jsou nám zasílány.
- Neúměrná administrativa
- Značné náklady na výjezdy pedagogů (cestovní náhrady, náhrady za suplování).

Problém s rozšířením aktivit projektu na celou školu (uvedeno 5x)

- Zápor vidím v zatím malé zapojenosti ped. sboru, mám pocit, že zatím (doufám) je to hlavně věc školního metodického týmu – alespoň u nás ve škole.
- Nepodařilo se mně, jako řediteli, a školnímu metodickému týmu (pozitivně) přesvědčit kolegy, že by měli jedinečnou možnost spolupráce s odborníky využít pro sebe, pro svůj rozvoj, pro školu a pro děti... že lidi z projektu představují kvalitu, a příležitost takové spolupráce se nemusí opakovat...
- Nezdařil se nám (školnímu i projektovému týmu) úvodní seminář k tvorbě učebních jednotek; kolegové se „chytili“ (nepodstatných) detailů lekce, a nevzali jednotku jako celek, neporozuměli její provázanosti: cíle (poznatkové, dovednostní, postojoyé) – vyhodnocení jejich naplnění – vytvoření příležitostí pro jejich „trénování“, naplňování. Učitelé se do jednotek neodvažují pustit, je to pro ně složitá záležitost, zejména se bojí tabulky a cíle jsou pro ně „příliš teoretické“...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Okolnosti mě donutily provést změny ve školním metodickém týmu – zkušenost je taková, že se ztrácí kontinuita, tým nemá zkušenosti úvodních výjezdních školení, obecně – „přepřahání“ není dobré.
- Dobrou zkušenost mám s pravidelnými (intervizními) setkáními školních metodických týmů s projekovými metodiky moderované např. nezávislým supervizorem. „Ošetřují“ se osobní úspěchy a neúspěchy metodiků, hledají se řešení,... atd. V projektu mi to schází.

Konkrétní aktivita/y projektu, vyjma učebních jednotek uvedených výše (uvedeno 4x)

- Exkurze: cestování je dlouhé, neefektivní, více času stráví člověk na cestě než na exkurzi (bylo by lépe, kdyby školy byly např. v Praze).
- V průběhu projektu se často měnily podmínky, dostávali jsme různé pokyny a informace např. informace o síťování škol. Nevidíme využití příprav učebních jednotek.
- Větší zapojení členů projektového týmu do organizace stáže – neměla by vše dělat jen pořádající škola.
- Ukázkové hodiny lektorů by měly odpovídat učební jednotce 45 minut, jak je to běžné ve škole.

Učební jednotky (uvedeno 3x)

- Množství výstupů, které nemají přímý dopad na kvalitu výuky školy a jsou tak víceméně formální, zejména jejich požadované akademické zpracování (velký důraz na teoretické zpracování) – učitelé nechtějí za daných podmínek jednotky vůbec zpracovávat.
- Neustálé vracení učebních jednotek s dalšími a dalšími požadavky.
- Naše škola prošla několikerou výměnou lidí z projektového týmu, což mělo dopad na komunikaci a zapojení naší školy (zejména prodlení při zpracování uč. jednotek, nebylo s námi vůbec komunikováno, pozdní připomínkování ze strany projektového týmu).

Koncepční záležitosti projektu (uvedeno 2x)

- Málo výjzdních seminářů s možností intenzivního sdílení a sebevzdělávání
- V projektu odvádíme více práce, než si můžeme vykázat (schůzky s vedoucím metodikem, revize ŠVP, tvorba učebních jednotek - vymýšlení, konzultace s metodikem, následné zpracování komentářů a konečné úpravy)

Volné vzkazy

- Očekávali jsme, že ukázkové hodiny povedou učitelé – koordinátoři a metodici, se kterými jsme se poznali v projektu.
- Projekt naplňuje naše očekávání na 50% ZŠ Liberec.
- Projekt naplňuje naše očekávání na 60%. ZŠ Dr. Malíka, Chrudim.
- Zajištění podmínek (ubytování, stravování pro členy považujeme za nepřiměřené), očekávali jsme jiný standard.
- Naši učitelé potřebují více nástrojů, forem práce a metod, jak zkvalitnit úroveň čtenářství žáků, stejná očekávání jsou i na straně rodičů – od projektu očekáváme náměty, jak toho docílit, jak žáky a rodiče motivovat
- Vítejme osvětu odborníků při spolupráci s rodiči, kteří mají vlastní zájem své děti v tomto směru podporovat
- Považuji obsah, rozsah i personální obsazení projektu jako velmi kvalitní, smysluplné – jedno z nejvíce přínosných. ALE - záleží na zúčastněných školách – metodických, ředitelích, učitelích, jak kvalitní nabídku využijeme. Konstatuji, že vzhledem k časové vytíženosti lidí ve škole, nepodpoře ze strany „načalstva“, rozpačitosti pokračování reformy, tím pádem menšímu zápalu věci ve škole měnit (sám jsem jakýsi umdlelý) atd.... se nám nedaří projektem víc žít, dostávat věci více do života, do vyučování, k žákům...
- Vzhledem k okolnostem není možné očekávat rychlejší postup. Chce to čas.
- Problém máme s časem: je toho hodně, věnovali bychom se projektu více, ale nemáme na to čas.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA VRANÉ NAD VLTAVOU

1. Co projekt přináší vaší škole?

- Přínosné z hlediska ŠVP pro 1. stupeň – shoda na tom, že je potřeba ho předělat. Možnost soustředit se na to během podzimních prázdnin a v jiných studijních volnech.
- Dobré semináře s Katkou Šafránkovou (v projektu má na starosti problematiku čtenářství), nadchlo i kolegyně. Nápady udělat setkání s rodiči.
- Dobré je sdílení metod mezi učiteli, měli jsme představu, že se zapojí více lidí.
- Na 1. stupni učitelé chodí na sdílení, diskutují o tom, jak by mohly použít metody a principy práce.
- Máme analýzu ŠVP, to by nám nikdo jiný neudělal! Máme na čem stavět.
- Začal fungovat školní parlament na 1. stupni.
- Exkurze – máme možnost podívat se do jiných škol, vnímat jejich klima, obohatit se zkušenosti jiných, například noc s Andersenem v ZŠ T.G.M. Poděbrady.
- Budou nové DOVy (Doporučené očekávané výstupy jednotlivých průřezových témat), které se budou muset zpracovat – tým na tom chce pracovat, máme možnost získat podporu.
- Posun ve čtenářství – jeho pochopení.
- Použití metod z kritického myšlení ze seminářů a společných výjezdů.
- Tvorba učebních jednotek – donutilo nás to ponořit se a propracovat je.
- Inspirace modelem učení E-U-R, modelování, metody, postupy, práce s dětmi.
- Podpora vedoucího metodika – jedna z mála možností, kdy mojí hodinu vidí někdo jiný. Podnětné a spoustu z toho použiji, někdy se zhrozím komentářů.

2. Co se vám v projektu nelíbí?

- Málo výjezdních seminářů s možností intenzivního sdílení a sebevzdělávání.
- V projektu odvádíme více práce, než si můžeme vykázat (schůzky s vedoucím metodikem, revize ŠVP, tvorba učebních jednotek - vymýšlení, konzultace s metodikem, následné zpracování komentářů a konečné úpravy).

3. Volné vzkazy

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA DOBRONÍN, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

1. Co projekt přináší vaší škole?

Exkurze

- Rozhodně exkurze. Nikdy jsme tak velkou exkurzi nedělali, mohli jsme se poučit v ostatních školách. Návštěvy ve třídách nejsou pro naše učitele problém, je to obohacující. Exkurze vedou učitele kupředu
- „Jsem spokojen, učitelé s tím neměli problém, nikoho jsem nenutil, aby se exkurze zúčastnil, bylo to na dohodě. Učitelé teď více mluví o hodinách, pouštějí si lidi do hodin, to by před pěti, sedmi lety nebylo možné. Škola je schopna chystat exkurze.“

Pomoc s učebními jednotkami

(Postupné porozumívání průřezovým tématům, cílům, větší pozornost věnovaná stavbě hodiny)

- Učitelé mají pocit, že v UJ mají cíle z oblasti PTaČ, připravují výuku s nejlepším vědomím a svědomím, podle komentářů vedoucích metodiků poznali, že se jim nedaří PT do výuky dostat a byli z toho zklamání. Proto vítáme možnost sejít se na pracovní schůzce s vedoucími metodiky. Učitel na ní vznese návrh, popíše, jaký má nápad (ještě než začne připravovat finální verzi), promluví si o tom, prodiskutují s metodiky, jestli má správně cíle, metodik může něco dohledat, něco připravit.
- Učitelka oceňuje úpravy metodiků k její hodině o mediální výchově – je to pro ni cenné, ale lepší než posílat komentáře k hotovým hodinám by bylo promluvit si o tom před tím.
- Projekt nám pomohl uvědomit si, že nemůžeme jako učitelé sledovat v jedné hodině moc cílů – snažíme se teď udělat dobře např. jen cíl oborový a cíl z PT.
- Je potřeba si zažít proces tvorby UJ, učitel je pak více uvědomělý – ví, co chce dokázat. Pokud si to učitel není schopen zformulovat, těžko to pochopí žáci.
- Učitelé už sami vidí, že v jejich výuce PT není – teď jde o to, jak by to mohlo být.
- Často zapomínáme na reflexi – na to nejdůležitější – PT se ve výuce objevuje prostřednictvím reflexe.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- „Dřív jsem si myslel, že stačí pracovat ve výuce s filmem, a tím už dělám mediální výchovu. Teď vím, že MeV se tam objeví, pokud učím žáky rozpoznat, když s nimi někdo ve filmu manipuluje.“
- Postupně se učíme pracovat s cíli. Víme, že není vždy možné připravit si výuku do všech detailů, ale můžeme si alespoň cestou do hodiny říct – co budu od žáků chtít, čeho chci dosáhnout.
- Teprve teď víme, kam chceme jít, uvědomili jsme si, co PTAČ obnáší, začali jsme společně plánovat, jak PTAČ dostat do výuky systémově.
- Učitelé se zaměřují na vzdělávací obsah, dříve se psalo, že hodina musí mít výchovně-vzdělávací cíle – to znamenalo politiku, dnes jde o vzbuzování otázek, aby děti vnímaly samy sebe, aby vnímaly, co je a co není jejich názor, aby vnímaly, co potřebují. My dospělí na to nejsme připraveni, ale je to náš úkol.
- Vzhledem k okolnostem není možné očekávat rychlejší postup. Chce to čas.

Pomoc s pochopením DOVů (doporučených očekávaných výstupů)

- Spousta učitelů neví, co se po nich v DOVech i v tématech PT v RVP chce. Nevědí, jak realizovat výuku, hodinu. Ukázka (např. Buňka) by mohla být zajímavá pro všechny učitele.

2. Co se vám v projektu nelíbí?

- Bylo těžké sledovat UJ při exkurzích a vyplňovat zároveň složitý dotazník. Dotazníky byly ale zjednodušeny.
- Vadí nám tabulky učebních jednotek.
- Náročná je administrativa – raději bychom měli přesné instrukce, co a jak dělat, abychom to nemuseli několikrát předělávat.

3. Volné vzkazy

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, MATEŘSKÁ ŠKOLA, ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA JESENICE

Spolupráce probíhá pravidelně formou osobních návštěv metodika ve škole, který komunikuje s metodickým týmem, koordinátorem, ředitelem školy a učitelským sborem a také formou emailové komunikace.

1. Co projekt přináší vaší škole?

- Díky projektu vnímáme PT komplexněji, už víme, co znamenají jednotlivé zkratky a známe některé způsoby pojetí PT.
- Přínosné byly exkurze – navštívení jiné školy a rozhovor s učiteli je velmi inspirativní (někteří kolegové nám to záviděli, jeli by také).
- Ostatní učitelé říkají, že by jeli také se podívat do jiné školy na cizího učitele, jak učí, zvláště přímo na hodinu.
- Problém máme s časem: je toho hodně, věnovali bychom se projektu více, ale nemáme na to čas.

2. Co se vám v projektu nelíbí?

- Exkurze: cestování je dlouhé, neefektivní, více času stráví člověk na cestě než na exkurzi (bylo by lépe, kdyby školy byly např. v Praze).
- Problém tabulek (chápeme jejich smysl, ale je to náročné a odrazující).
- Administrace – množství dokumentů, které jsou nám zasílány.

Postřehy ředitele školy:

- Projekt vnímá obecně jako přínosný, stále se rozjíždí.
- Byl příjemně potěšen, jak se metodický tým do toho iniciativně pustil.
- Značným překvapením byla pro něho „nezvyklá iniciativa a zanícení jedné paní učitelky z metodického týmu“, nečekal by od ní takovou aktivitu, optimismus a zapálení.
- Pozitivní je i osobní finanční přínos pro zúčastněné učitele.

3. Volné vzkazy

ZÁKLADNÍ ŠKOLA DR. J. MALÍKA, CHRUDIM

1. Co projekt přináší vaší škole?

- Líbily se nám semináře organizované zástupci projektu – Kritické myšlení, Koučování.
- Hodně přínosná je spolupráce s J. Švecem. Připravil pro nás a vedl semináře na téma Stanovování cílů ve vyučovacích jednotkách, v seminářích STOD, náplně třídnických hodin, konzultace k vyučovacím jednotkám.

2. Co se vám na projektu nelíbí?

- V průběhu projektu se často měnily podmínky, dostávali jsme různé pokyny a informace např. informace o síťování škol. Nevidíme využití příprav učebních jednotek.
- Ukázkové hodiny lektorů by měly odpovídat učební jednotce 45 minut, jak je to běžné ve škole.

3. Volné vzkazy

- Projekt naplňuje naše očekávání na 60%.
- Očekávali jsme, že ukázkové hodiny povedou učitelé – koordinátoři a metodici, se kterými jsme se poznali v projektu.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA T. G. MASARYKA PODĚBRADY

1. Co projekt přináší vaší škole?

- Upozornil na problematiku PtaČ jako na téma, kterým je dobré se zabývat.
- Je metodickou podporou, fórem sdílení zkušeností, vědomím, jak jinde řeší tyto otázky.
- Vede k přemýšlení o tom, jak nejlépe realizovat PT a také ukazuje mnoho možných přístupů, jak PT chápat.
- Možnost spolupráce s jinými školami, podporu jiných organizací.
- Vstřícnost všech zainteresovaných.
- Měla jsem možnost pracovat na tom, co mě baví a co osobně považuji za velmi důležité.
- Mám pocit, že za ten rok jsem začala vnímat zejména PT mnohem komplexněji.
- Velmi mě oslovila možnost navštívit ostatní školy
- Velkým přínosem je pro mě spolupráce s metodiky projektu při tvorbě učebních jednotek, zejména „pilování“ jejich struktury (cílování, hodnocení...).
- Informace o tom, jak některé věci dělat lépe. Setkávání se s novými lidmi, kteří se zajímají o danou problematiku.
- Možnost přivýdělku.
- Zejména možnost čerpat expertní informace, zkušenosti, materiály atd..... od všech zúčastněných organizací, které jsou do projektu zapojeny a které představují u nás špičky v jednotlivých (průřezových) tématech. Umožňuje nám to naplňovat důležitou podmínku pro rozvoj školy – že musí být napojena na lídry v oboru a pít přímo ze studánky... *
- Nezanedbatelná byla finanční podpora ze strany projektu: paušální odměna pro metodický tým; pro učitele, kteří se zapojili do přípravy a realizace návštěvního dne ve škole; prostředky na zorganizování návštěvního dne (jinak bychom je čerpali na úkor jiných aktivit školy). Velkorysé jsou prostředky na tvorbu učebních jednotek... **
- Zjistili jsme, že se nedá věnovat najednou všem tématům, na které je projekt zaměřen. Postupem času jsme se nejvíce zaměřili na téma rozvoje čtenářské gramotnosti a osobnostně sociální témata. V těchto dvou oblastech jsme udělali díky projektu největší posun: zmapovali jsme, které dovednosti ze čtenářského kontinua se nejvíce objevují v hodinách zaměřených na čtenářství, na rozvoj jakých dovedností se učitelé zaměřují. Vybrali jsme si ty (podle nás) nejzásadnější a zaměřujeme se na ně napříč předměty. V každém

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ročníku na jiné – vzniká tak školní linka dovedností vedoucích ke čtenářské gramotnosti.

- Díky seminářům s Hankou Košťálovou jsme objevili nebo oprášili principy čtenářských dílen a ty se začaly objevovat jako součást školní výuky.
- Díky Katce Šafránkové jsme získali inspirace pro práci s knihami ve třídách – např. vznikly třídní knihovničky, díky dotaci Peníze školám jsme je vybavili a dnes mají děti na 1. i 2. stupni kolem sebe dostupnou „hromadu“ knížek...
- Také jsme díky Katce Šafránkové uskutečnili besedu o cestě ke čtenářství pro rodičovskou veřejnost, která se setkala se slušným ohlasem.
- V tématech osobnostně sociálních jsme uskutečnili vzdělávání/trénink „Dávání neohrožující zpětné vazby“, to bylo pro nás v tu dobu aktuální téma. Rádi bychom pokračovali tématem „Jak se vyhnout manipulaci“. Takto vstupuje projekt i do oblasti tvorby dobrého školního klimatu a kultivace profesních vztahů.

2. Co se vám na projektu nelíbí?

- Zápor vidím v zatím malé zapojenosti ped. sboru, mám pocit, že zatím (doufám) je to hlavně věc školního metodického týmu – alespoň u nás ve škole.
- V návaznosti na * Nepodařilo se mě, jako řediteli, a školnímu metodickému týmu (pozitivně) přesvědčit kolegy, že by měli jedinečnou možnost spolupráce s odborníky využít pro sebe, pro svůj rozvoj, pro školu a pro děti... že lidi z projektu představují kvalitu, a příležitost takové spolupráce se nemusí opakovat...
- V návaznosti na ** Neždařil se nám (školnímu i projektovému týmu) úvodní seminář k tvorbě učebních jednotek; kolegové se „chytli“ (nepodstatných) detailů lekce, a nevezali jednotku jako celek, neporozuměli její provázanosti: cíle (poznatkové, dovednostní, postojoyé) – vyhodnocení jejich naplnění - vytvoření příležitostí pro jejich „trénování“, naplňování. Učitelé se do jednotek neodvažují pustit, je to pro ně složitá záležitost, zejména se bojí tabulky a cíle jsou pro ně „příliš teoretické“...
- Okolnosti mě donutily provést změny ve školním metodickém týmu – zkušenost je taková, že se ztrácí kontinuita, tým nemá zkušenosti úvodních výjezdních školení, obecně – „přepřahání“ není dobré.
- Dobrou zkušenost mám s pravidelnými (intervizními) setkáními školních metodických týmů s projekovými metodiky moderované např. nezávislým supervizorem. „Ošetřují“ se osobní úspěchy a neúspěchy metodiků, hledají se řešení,... atd. V projektu mi to schází.

3. Volné vzkazy

- Považuji obsah, rozsah i personální obsazení projektu jako velmi kvalitní, smysluplné – jedno z nejvíce přínosných. ALE – záleží na zúčastněných školách – metodických, ředitelích, učitelích, jak kvalitní nabídku využijeme. Konstatuji, že vzhledem k časové vytíženosti lidí ve škole, nepodpoře ze strany „načalstva“, rozpačitosti pokračování reformy, tím pádem menšímu zápalu věci ve škole měnit (sám jsem jakýsi umdlelý) atd.... se nám nedaří projektem víc žít, dostávat věci více do života, do vyučování, k žákům...

ZÁKLADNÍ ŠKOLA LIBEREC

1. Co projekt přináší vaší škole?)

- Možnost vzájemné výměny zkušeností s pedagogy škol, jejichž vzdělávací programy a strategie jsou příbuzné.
- Návštěvy na školách zapojených v projektu poskytují inspiraci, zejména pak v oblasti začleňování průřezových témat do ŠVP a do výuky samotné.

2. Co se vám na projektu nelíbí?

- Neúměrná administrativa
- Značné náklady na výjezdy pedagogů (cestovní náhrady, náhrady za suplování).
- Množství výstupů, které nemají přímý dopad na kvalitu výuky školy a jsou tak víceméně formální, zejména jejich požadované akademické zpracování (velký důraz na teoretické zpracování)- učitelé nechtějí za daných podmínek jednotky vůbec zpracovávat.
- Neustálé vracení učebních jednotek s dalšími a dalšími požadavky.
- Naše škola prošla několikerou výměnou lidí z projektového týmu, což mělo dopad na komunikaci a zapojení naší školy (zejména prodlení při zpracování uč. jednotek, nebylo s námi vůbec komunikováno, pozdní připomínkování ze strany projektového týmu).

3. Volné vzkazy

- Projekt naplňuje naše očekávání na 50%.
- Zajištění podmínek (ubytování, stravování pro členy považujeme za nepřiměřené), očekávali jsme jiný standard.
- Větší zapojení členů projektového týmu do organizace stáže – neměla by vše dělat jen pořádací škola.
- Naši učitelé potřebují více nástrojů, forem práce a metod, jak zkvalitnit úroveň čtenářství žáků, stejná očekávání jsou i na straně rodičů – od projektu očekáváme náměty, jak toho docílit, jak žáky a rodiče motivovat.
- Vítejme osvětu odborníků při spolupráci s rodiči, kteří mají vlastní zájem své děti v tomto směru podporovat.